

مدرسه ساخته شده توسط آژانس های گردشگری ژاپن در بم پس از زلزله |

گردشگری ورودی به ایران خوب نیست. در حال حاضر، مسیر رسیدن به ایران دشوار شده است. حداقل زمان پرواز به ایران، آن‌هم با پروازهای کانکشن، از حدود ۱۸ ساعت شروع می‌شود. آن موقع که «ایران ایر» به ژاپن پرواز داشت، این زمان به ۹ ساعت و نیم می‌رسید. الان به دلیل تحریم‌ها، ایرلاین ملی ما به پایتخت‌های جهان پرواز ندارد، در این شرایط ایرلاین‌های خارجی متولی کار می‌شوند. ایرلاین‌هایی مثل امارات، قطر و ترکیه که به ایران رفت و آمد دارند، خودشان هم پیک مسافری دارند. بعد از کووید هم قیمت‌ها خیلی بالا رفت. پروازی که پیش‌تر با حدود ۱۳۰۰ دلار به فروش می‌رسید، الان همان پرواز با ۲۰۰۰ دلار هم پیدا نمی‌شود. موضوع دیگری هم وجود دارد: توره‌های خروجی از ژاپن به تمام جهان کاهش یافته است. کرونا در وضعیت پیش آمده، خیلی تأثیر داشت. خیلی از ژاپنی‌ها ترجیح می‌دهند تور داخلی ببرند. یک زمانی برعکس بود، یعنی سالانه حدود ۱۵ میلیون نفر از مردم ژاپن به کشورهای مختلف جهان سفر خارجی داشتند، اما این عدد اکنون به شدت کاهش پیدا کرده است. امسال پیش‌بینی می‌شود تعداد گردشگران ورودی به ژاپن به حدود ۴۵ تا ۵۰ میلیون نفر برسد؛ عددی که نشان می‌دهد ژاپن بیش از هر زمان دیگری در حال جذب گردشگر است.

با توجه به شرایط و مشکلات موجود، آیا همچنان شاهد ورود گردشگران ژاپنی به کرمان یا سایر شهرهای ایران هستیم؟

تا چندی پیش به دلیل جنگ ۱۲ روزه، سطح هشدار سفر به ایران سه بود. پیش‌تر نیز به واسطه برخی حملات، سطح هشدار بالا و پایین شده بود. وزارت خارجه کشورهای مختلف دو نوع هشدار امنیتی و بهداشتی دارند که خوشبختانه هشدار بهداشتی کاهش یافته است. از لحاظ امنیتی، سطح هشدار ژاپن دو هفته‌ای است که از سه به دو کاهش یافته است. این کاهش به معنای غیرقانونی بودن سفر نیست اما محدودیت‌هایی ایجاد می‌کند، مثل گرفتن نامه از مسافر مبنی بر رضایت او برای سفر.

در حال حاضر، تعداد محدودی از آژانس‌ها حتی با هشدار سطح ۲ اقدام به اجرای تور می‌کنند. در صورت تثبیت شرایط، انتظار می‌رود سطح هشدار به یک کاهش یابد و سفر به ایران از نظر قانونی بدون مانع باشد. برخی آژانس‌های ژاپنی حتی تور ایران را در یکج سفر تعریف کرده‌اند و منتظر کاهش سطح هشدار از دو به یک هستند تا سفرها اجرا شود. بنابراین امیدواریم تا قبل از مارس» (فروردین-اردیبهشت) شرایط عادی شود تا آژانس‌ها بتوانند برای تابستان سال آینده برنامه‌ریزی لازم را انجام دهند.

در صورت فراهم شدن تمامی شرایط، ظرفیت واقعی جذب گردشگر ژاپنی برای ایران تا چه اندازه است؟

در سال ۱۳۹۶ که ایران ایزر هفته‌ای سه پرواز به توکیو داشت، آمار گردشگران ورودی از ژاپن به ایران به حدود ۱۶ هزار نفر در سال رسید. از نظر ظرفیت‌های فرهنگی و آثار جهانی نیز می‌توان ایران را با مقاصدی مانند «مصر» مقایسه کرد؛ کشوری که سالانه حدود ۷۰ تا ۸۰ هزار گردشگر ژاپنی جذب می‌کند. حتی تعداد گردشگرانی که از ژاپن به ترکیه سفر می‌کنند نیز از این رقم بالاتر است.

بنابراین ایران این ظرفیت را دارد که به راحتی به چین ارقامی دست پیدا کند. یادام است در آن سال‌ها با مشکلات زیرساختی مواجه بودیم؛ کمبود هتل و اتوبوس داشتیم و ظرفیت‌ها پاسخگوی حجم تقاضا نبود. مثلاً اگر سالانه ۱۶-۱۷ هزار نفر ژاپنی می‌آمد و تعداد گردشگران اروپایی هم به ۷۰۰-۸۰۰ هزار نفر می‌رسید، ظرفیت تکمیل می‌شد. نه اتوبوس داشتیم، نه هتل. وقتی ژاپنی‌ها می‌دیدفا به مشکلات زیادی می‌خورد، با پس می‌کشیدند. آن زمان ما هفتگی از ژاپن تور داشتیم. اگر زیرساخت‌ها آماده باشد، می‌توان تا ۲۰۰۸ هزار نفر در یک سال از ژاپن گردشگر جذب کرد.

بله. آن سال‌ها هواپیمایی کشور ترکیه به ۶ شهر ایران از جمله اصفهان، شیراز، تبریز، کرمانشاه و... پرواز داشت. البته کرمان جزو مقاصد این ایرلاین نبود. سال‌های خوبی بود و رابطه خیلی خوبی با این هواپیمایی در توکیو داشتیم. این همکاری‌ها در دنیای صنعت گردشگری مرسوم است. از طرفی فعالیت ما هم در توکیو سبب شد آژانس‌های ژاپنی از البته در ایران هم بخش‌های اقامتی باید اسپانسر شوند تا بتوان فم تریپ برای معرفی ایران برگزار کرد.

فعالیت دیگری برای جذب گردشگران ژاپنی داشتید؟

آن زمان من مسئول اطلاع‌رسانی گردشگری ایران در ژاپن بودم و الان نماینده کانون ایرانگردی و جهانگردی هستم. ایران آن موقع، سه سال مداوم در نمایشگاه جهانی گردشگری «جاتا» در توکیو شرکت کرد و غرفه خیلی خوبی داشت. مجموعه این اقدامات باعث شد آمار گردشگران ژاپنی به ایران خوب باشد. ولی از سال ۲۰۱۹ دیگر امکان حضور در نمایشگاه میسر نشد. ایران به دلیل شرایط و موانع دیگر نمی‌توانست حضور داشته باشد.

الان موانع شرکت در نمایشگاه جاتا همچنان وجود دارد؟

خیر، مشکلی برای حضور در جاتا نیست، شرایط نامناسب است! نمی‌خواهم نامیدانه صحبت کنم ولی الان وضعیت

تاریخی ثبت جهانی شده کشور را در سفر به ایران می‌بینند اما برای ژاپنی‌ها این یکی از مؤلفه‌های اصلی سفر به ایران است. البته شاید مسائل غیرمستقیم‌تری هم در این مسأله دخیل باشد.

مثلاً چه مسائلی؟

در سال‌هایی که زلزله بم آمد، من فعالیت گردشگری‌ام را شروع کرده بودم. ارتباطات مؤثری هم با نهادهای مختلف از جمله استانداری، اتاق بازرگانی، بخش گردشگری و همچنین فرمانداری‌های مناطق مختلف برقرار شد. با اینکه خودم خوزستانی هستم، اما تمرکز و بیشترین فعالیت‌ام به معرفی کرمان اختصاص داشت.

نکته‌ای که برای من بسیار قابل توجه و جالب به نظر رسید، میزان علاقه‌مندی و حمایت بخش دولتی و نیمه‌دولتی از توسعه گردشگری در این استان بود. در مقایسه با برخی استان‌ها، این علاقه‌مندی به صورت ملموس‌تری مشاهده می‌شد. بارها مورد استقبال قرار گرفتم. آنچه به‌وضوح احساس می‌شد، تمایل جدی مسئولان به همکاری با بخش خصوصی در حوزه گردشگری بود؛ امری که به نظر می‌رسد یکی از دلایل اصلی بویایی و رشد این بخش در آن منطقه محسوب می‌شود؛ چون مسئولان می‌خواستند مشکلات حل شود و کارها به سرانجام برسد. شاید به جرات بتوان گفت در استان‌های دیگر این سطح از علاقه را ندیدم.

برای مثال اگر اشتباه نکنم در سال ۲۰۱۱ با مشکلی برخورد کردیم؛ متأسفانه با گروگانگیری یک شخص ژاپنی در شهر بم کرمان، سبب شد سطح هشدار کشور ژاپن برای سفر شهروندانش به استان کرمان به سطح ۲ برسد. معنی هشدار در این سطح، این بود که آژانس‌های ژاپنی امکان برگزاری تور از استان کرمان را نداشتند اما با همت مسئولان و بخش‌های مختلف استان و همچنین ما که نقش کوچکی در این امر داشتیم و سفارت ژاپن در ایران و... مشکل حل شد. یک فم تریپ (سفری برای معرفی یک مقصد گردشگری) برگزار کردیم. البته «هواپیمایی ترکیه» هم نقش مؤثری داشت و پرواز مجانی از ژاپن به ایران در اختیار ما قرار داد. ما تعدادی از آژانس‌های ژاپنی را آوردیم، آن فم تریپ باعث شد تعداد بیشتری از گردشگران ژاپنی به کرمان بیایند.

همکاری هواپیمایی ترکیه حرکت جالبی بود.

غرفه ایران در نمایشگاه گردشگری جاتا۲۰۱۷ با طرح ارگ بم |

ن توانستید تور قطار را برای ژاپنی‌ها برگزار کنید؟

نه. در صورتی که در برخی مسیرها، شرایط سفر می‌توانست بسیار ساده‌تر و مطلوب‌تر باشد. برای مثال، وقتی مسیر قطار شمال به جنوب ایران به ثبت جهانی رسید، درخواست‌های بسیاری برای برگزاری تور در این مسیر داشتیم، اما در عمل با مشکلات بسیار ساده اما تأثیرگذار مواجه شدیم؛ از جمله اینکه شرکت‌های ریلی، بلیت‌ها را تنها مدت کوتاهی پیش از سفر عرضه می‌کنند و این شرایط‌ها نیز خیلی سریع تکمیل می‌شود. در حالی که گردشگر خارجی چند ماه قبل از سفر برنامه‌ریزی می‌کند و توری می‌خرد. همین موضوع، به دلیل ناتوانی در مدیریت و برنامه‌ریزی بلندمدت، یکی از عوامل جدی شد که نتوانستیم سفر ریلی را برای گردشگران ورودی اجرایی کنیم. از سوی دیگر، در حوزه پروازهای داخلی نیز با مشکلات مشابهی مواجه شدیم. پیش‌تر پروازهای روزانه و منظمی بین تهران، اصفهان، شیراز، اهواز و سایر شهرها وجود داشت، اما پس از بحران‌های اخیر، در عمل مجبور شدیم بسیاری از این مسیرها را زمینی طی کنیم. این موضوع باعث طولانی شدن برنامه‌های سفر شد؛ وقتی سفرها طولانی شود، گردشگر خسته می‌شود و زمانی که باید صرف بازدید و تجربه بیشتر مقاصد شود، در مسیر از دست می‌رود. اجرای تور در ایران خیلی سخت شده است.

همچنین یکی از معضلات جدی که امروز به نوعی به یک «ویروس» در گردشگری ایران تبدیل شده، دخالت افراد غیرمرتبط و غیرکارشناس در این حوزه است؛ افرادی که بدون مجوز، بدون پرداخت مالیات و با هزینه‌های بسیار پایین، صرفاً از طریق فضای مجازی، بویژه اینستاگرام اقدام به اجرای تور می‌کنند. این

موضوع در عمل به یک بلاي جدی برای آژانس‌های رسمی تبدیل شده است. از سوی دیگر، متأسفانه شاهد صدور مالیات‌های سنگین هستیم که فشار مضاعفی بر آژانس‌های رسمی وارد کرده است. در حالی که همین افراد غیررسمی، زیرساخت‌های گردشگری کشور

را به تدریج از بین می‌برند و متأسفانه نظارت مؤثری نیز بر فعالیت آنها وجود ندارد. همین هفته گذشته سه، چهار تا از آژانس‌های خوب ورشکست شدند.

گردشگران ژاپنی در ارگ بم

نماینده کانون ایرانگردی و جهانگردی از علاقه چشم بادامی‌ها به ایران می‌گوید

ژاپنی‌ها در انتظار بازگشت به کرمان

هم‌کلام شد و معنای همدلی و صلح را در روایت‌هایی چون بازسازی ارگ بم و ساخت مدرسه‌ای به دست خود ژاپنی‌ها لمس کرد. اما بازگشت دوباره این گردشگران به کرمان، بیش از هر چیز به مجموعه‌ای از اقدامات هدفمند وابسته است؛ از بهبود دسترسی‌های هوایی و داخلی، تثبیت شرایط و کاهش هشدارهای سفر، تا حضور فعال ایران در نمایشگاه‌های بین‌المللی گردشگری ژاپن، برنامه‌ریزی بلندمدت برای توره‌ها، تقویت زیرساخت‌های اقامتی و حمل‌ونقل و حمایت واقعی از آژانس‌های رسمی گردشگری. در گفت‌وگو با «عباسعلی امامیه» نماینده کانون ایرانگردی و جهانگردی از وی پرسیدیم که ژاپنی‌ها چرا کرمان را انتخاب می‌کنند؟ امروز چه می‌خواهند و چه باید کرد تا این استان دوباره به یکی از مقاصد مهم آنها در مسیر سفر به ایران تبدیل شود؟

در سال ۱۳۹۶

که ایران ایر

هفته‌ای سه

پرواز به توکیو

داشت. آمار

گردشگران

ورودی از

ژاپن به ایران

به حدود ۱۶

تا ۱۷ هزار

نفر در سال

رسید. از نظر

ظرفیت‌های

فرهنگی و آثار

جهانی نیز

می‌توان ایران

را با مقاصدی

مانند «مصر»

مقایسه کرد؛

کشوری که

سالانه حدود

۷۰ تا ۸۰ هزار

گردشگر

ژاپنی جذب

می‌کند.

حتی تعداد

گردشگرانی

که از ژاپن به

ترکیه سفر

می‌کنند نیز از

این رقم بالاتر

است.

بنابراین ایران

این ظرفیت

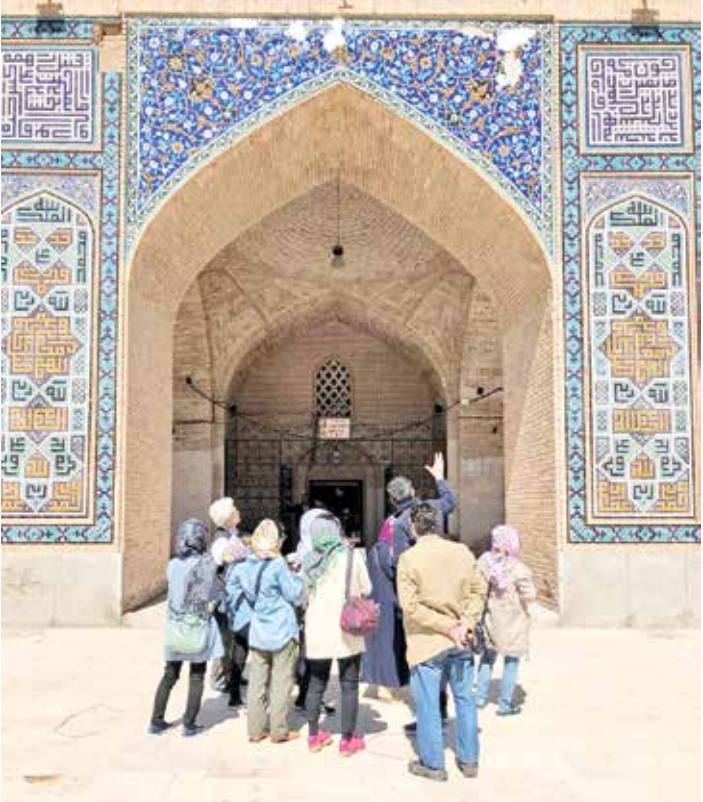
را دارد که

به راحتی به

چنین ارقامی

دست پیدا

کند

عکس‌ها: ایران / گردشگران ژاپنی در کرمان |

غیر از تاریخ و میراث فرهنگی، چه جاذبه‌های دیگری در کرمان می‌تواند گردشگران ژاپنی را جذب کند؟ یکی از مهم‌ترین نکات در خصوص گردشگران ژاپنی که به ایران سفر می‌کنند، ارتباط آنها با مردم ایران است. باور کنید بیشترین انگیزه سفر ژاپنی‌ها به ایران، تعامل با مردم و شناخت فرهنگ اجتماعی ایرانیان است. بارها این موضوع را از خود گردشگران شنیده‌ام. علاوه بر این، هر ساله آثار جدیدی از ایران در فهرست میراث جهانی ثبت می‌شود که خود یک ظرفیت بزرگ برای جذب گردشگر است.

گردشگری که در این مقطع به ایران می‌آید، حرفه‌ای و علاقه‌مند به فرهنگ، تمدن و تاریخ ایران است. او از جزئیات تمدنی و پیشینه تاریخی آگاه است و اطلاعات عمومی بالایی دارد، به‌طوری‌که از تأثیرات منفی رسانه‌های غربی عبور کرده است. بنابراین به دنبال دیدن جاذبه‌هایی است که در شرایط معمول قابل رویت نیست. ما هم یک سفرنامه سرگرم کننده برای آنها تهیه می‌کنیم. معمولاً در کنار بازدید از آثار تاریخی، آنها جاذبه کویر را می‌بینند. صبحانه را بیشتر در کویری می‌خورند که یک تجربه منحصر به‌فرد برای آنها ثبت می‌شود. همان‌طور که گفتیم، وژه آثار تاریخی جهانی در کرمان بالاست. شاید برای برخی از گردشگران خارجی مهم نباشد که چه تعداد از آثار

کمک کند. در نهایت مبلغی نزدیک به ۱۳ میلیون و ۸۰۰ هزار ین جمع شد که حدود ۱۵۰ هزار دلار آمریکا می‌شد. مدرسه تأسیس شد و اکنون جزو جاذبه‌هایی است که توجه ژاپنی‌ها را به ارگ بم جلب کرده است. الان ارتباط ژاپنی‌ها با مدرسه‌ای که خودشان ساخته‌اند، چگونه است؟ ما معمولاً در برخی توره‌ها، اگر فرصت باشد و گردشگران از ارگ بم بازدید کرده باشند، بازدید از آن مدرسه را نیز که حاصل دسترنج خودشان است در برنامه قرار می‌دهیم. این مسأله حس دوستی، صلح و کمک به هم‌نوع را بین دو کشور رشد داده است. بنابراین یک خاطره خوب را برای گردشگران ژاپنی از این جهت که در دوره گرفتاری به ایران کمک کرده‌اند، می‌سازد و مفهوم شعر بنی آدم اعضای یکدیگرند سعدی را در بین دو ملت گسترش می‌دهد.

ژاپنی‌ها در بازسازی ارگ بم نقش ویژه داشتند و به جای کمک نقدی، ابزار و تجهیزات مورد نیاز را برای آواربرداری در اختیار تیم‌ها گذاشتند. بله. ژاپنی‌ها هم در بازسازی ارگ نقش عمده داشتند اما من به‌عنوان یک فعال گردشگری در این موضوع دخالتی نداشتم. ولی با موضوع مدرسه‌سازی به طور مستقیم در ارتباط بودم.

گردشگران ژاپنی در کرمان به دنبال چه هستند؟

کرمان بزرگ‌ترین استان ایران است و حدود پنج اثر ثبت جهانی دارد. از نظر تاریخی و باستان‌شناسی، بویژه با تمدن جیرفت و تپه پنج هزار ساله کنار صندل، جایگاه مهمی دارد. اشیای ساخته شده از سنگ‌های صابونی توجه زیادی را جلب کرده‌اند. مجید یوسف‌زاده، سرپرست کاوش‌های کنار صندل، معتقد است سکوی پله‌ای کشف شده در این منطقه قدیمی‌تر از زیگورات «اور» است. با وجود این ظرفیت‌ها، تمدن هلیل‌رود هنوز به‌طور کافی معرفی نشده و شایسته ثبت در فهرست جهانی یونسکو است.

کرمان علاوه بر ظرفیت تاریخی و فرهنگی، در حوزه کشاورزی نیز پتانسیل بالایی دارد؛ کیفیت محصولات کشاورزی بسیار خوب است، هرچند جشنواره‌های منطقه‌ای هنوز برگزار نمی‌شوند. ژئوتوریسم و جاذبه‌های طبیعی مانند کلات‌ها (ثبت شده در پرونده بیابان لوت) و اوکومپ ماهان از دیگر پتانسیل‌های مهم استان هستند. آثار جهانی و امکانات گردشگری موجود می‌تواند جذابیت بیشتری برای گردشگران، از جمله گردشگران ژاپنی، ایجاد کند. از نظر جغرافیایی، کرمان به خلیج فارس نیز نزدیک است.

ما معمولاً تورهایی برگزار می‌کنیم که گردشگران ژاپنی ابتدا از خراسان به بیرجند می‌آیند، سپس به سیستان و بلوچستان شامل زابل و زاهدان سفر می‌کنند و بعد وارد کرمان شده و بم، راین، شهداد و میمند را بازدید می‌کنند و در نهایت به بندرعباس می‌روند. خاطرم است که در گذشته تا قبل از زلزله بم، گردشگران ژاپنی به استان‌های کرمان، شیراز و اصفهان علاقه زیادی داشتند و استقبال خوبی از آن شهرها می‌شد. معمولاً هر کشوری مسیرطلایی دارد که شناخته‌شدن‌ترین و جذاب‌ترین مسیر گردشگری است. برای سال‌های طولانی مسیرطلایی ایران شامل تهران، یزد، شیراز و اصفهان بود. اما من به یاد دارم که ذائقه ژاپنی‌ها باعث شد تا کرمان هم در این مسیر طلایی قرار بگیرد. یعنی گردشگران را به یزد می‌بردیم بعد می‌رفتند کرمان، بعد از کرمان به شیراز و اصفهان می‌آمدند. بسیار هم از مسیراستقبال می‌کردند. شاید به همین دلیل بود که وقتی زلزله آمد، یکی از آژانس‌های ژاپنی مبالغی جمع‌آوری کرد و مدرسه‌ای به نام «میراث جهانی ارگ بم» نزدیک ارگ بم ساخت. این مدرسه هنوز هم دایر است. ساخت آن با کمک توره‌ای داخلی ژاپن انجام شد؛ پروژه به این شکل بود که نزدیک به دو ماه در توره‌های داخلی یک صندوق گذاشته شد و اعلام کردند که هر کسی مایل است می‌تواند در بازسازی ارگ بم و ساخت مدرسه برای کودکان زلزله‌زده